

Az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága közzétette a Magyarországról szóló jelentését

Strasbourg, 2010.06.08 – Az Európa Tanács Kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére alakult Európai Bizottsága (CPT) közzétette a 2009. március-áprilisi, negyedik magyarországi helyszíni látogatásáról készített jelentését és a magyar kormány arra adott válaszát. A magyar hatóságok kérésének megfelelően mindkét jelentés nyilvános.

A látogatás során a küldöttség néhány olyan állításról szerzett tudomást, amelyek szerint a rendőrség egyes letartóztatások alkalmával túlzott erőszakot alkalmazott. A Bizottság azt a javaslatot tette, hogy a rendőrök figyelmét határozottan és folyamatosan fel kell hívni arra, hogy a feltétlenül szükségesnél nagyobb erőszak nem alkalmazható a rendőri intézkedések során. A magyar hatóságok válaszukban arra hivatkoztak, hogy a rendőri vezetőket utasították, hogy hívják fel a rendőrök figyelmét a túlzott erőszak alkalmazásának jogi következményeire. Ezen kívül a bántalmazások elleni törvényi védelem megerősítésével (főleg az előzetes letartóztatásba vétel közlésével, az ügyvéd igénybeviteléhez és az orvosi ellátáshoz való joggal) kapcsolatos bizottsági javaslatra vonatkozóan a magyar hatóságok arra hivatkoztak, hogy nemrég utasítást adtak az előzetes letartóztatásba vétel azonnali közlésére.

A CPT különös aggodalmát váltotta ki egy vizsgálati fogságban lévő személy, akit a budapesti rendőrség központi fogdájának kiemelt biztonsági fokozatú zárkájában tartottak fogva. Az illető személyt a zárkájában folyamatosan erős lámpák fényében tartották, és többszörös korlátozásoknak vetették alá mindig, amikor kihozták a zárkából. A magyar hatóságok jelezték, hogy a szóban forgó személy körülményein javítottak.

Az idegenrendészeti jogszabályok alapján fogvatartott külföldi állampolgárokkal kapcsolatban a Bizottság nem kapott értesítést bántalmazásról, kivéve a nyírbátori őrzött szállást, ahol feszült volt a hangulat. A meglátogatott intézményben a fogvatartás anyagi feltételei általában megfelelőek voltak. Ugyanakkor további intézkedéseket igényel, hogy elég szegényes a külföldiek értelmes tevékenységekkel való ellátása.

A börtönökkel kapcsolatban a küldöttség több hitelt érdemlő beszámolót hallott a fogvatartottak fizikai bántalmazásáról a miskolci és a tiszalöki büntetés-végrehajtási intézetben. Ezen kívül a miskolci börtönben a túlszűfolttság mellett komoly személyzethiány is megfigyelhető volt, ami igen kockázatos helyzetet teremtett a fogvatartottak közötti erőszak terén. A sátoraljaújhelyi börtönben kiemelt figyelemmel kísérték a különleges biztonsági körletben (KBK) a fogvatartottak helyzetét. A jelentés ajánlásokat fogalmaz meg az elhelyezési eljárás javítására, a megfelelő tevékenységi tervek továbbfejlesztésére vonatkozóan, illetve a korlátozó eszközök használatának minimalizálásával kapcsolatban. A hatóságok válasza szerint a KBK-ban történő elhelyezésre vonatkozó új szabályozásokra kerül sor 2010-ben. A tiszalöki büntetés-végrehajtási intézetben – amely egyike a két magyarországi magánbörtönnek – a fogvatartottak tevékenységi programja nem felelt meg a várakozásoknak. Válaszukban a magyar hatóságok jelezték, hogy intézkedéseket tettek annak érdekében, hogy az intézményben több munkahelyet létesítsenek.

A CPT bírálta, hogy aránytalan mértékben alkalmaznak korlátozó intézkedéseket a foglyok ellenőrzésére, és szóvá tette bizonyos túlzott biztonsági eszközök használatát (mint pl. a bilincsvezető öv rutinszerű alkalmazását a fogvatartottak börtönön kívüli szállítása során). A Bizottság azt az ajánlást tette, hogy a magyar hatóságok vizsgálják felül az elektromos sokkoló használatát, és hagyjanak fel az elektromos bilincsvezető öv alkalmazásával.

A pszichiátriai intézményekben a kezelték többsége pozitívan nyilatkozott a személyzet hozzáállásáról. Ugyanakkor a küldöttség világos jeleit találta a kezelték közötti erőszaknak a Nyírő Gyula Kórház II. zárt osztályán. A CPT javasolta, hogy a hálótermekre szereljének ajtókat, és különítsék el az akut pszichotikus betegeket a pszicho-geriátriai betegektől. A jelentés arra vonatkozóan is tartalmaz ajánlásokat, hogy milyen korlátozó eszközöket lehet alkalmazni, és hogy a kényszergyógykezelés milyen törvényes lehetőségei jöhetnek szóba. A magyar hatóságok válaszukban hivatkoznak azokra az újonnan bevezetett intézkedésekre, amelyek azt biztosítják, hogy bármilyen korlátozó intézkedést alkalmaznak is egy pszichiátriai beteg esetében, arról másik betegnek nem lehet tudomása. A Polgári Törvénykönyv kiegészítése szintén biztosítja, hogy a kényszergyógykezelésről született bírói döntésről az érintett beteg azonnal tudomást szerezzen.

A CPT jelentése és a magyar kormány válasza a Bizottság honlapján elérhető: <http://www.cpt.coe.int>.